

RAAKVLAKKEN GEDRAGSRECHT – CIVIEL RECHT

Mr. drs. A.P. Schoonbrood-Wessels

20 november 2014

Raakvlakken gedragsrecht-procesrecht

- gedragsregels mbt optreden in rechte
- synchroon met procesrecht?
- wat moet de rechter met overtreding procesrechtelijk gedragsrecht?
- nut procesrechtelijk gedragsrecht naast geldende procesrechtelijke voorschriften?

Gedragsregels mbt optreden in rechte

- Regel 12: beroep op confraternele correspondentie/gesprekken alleen indien:
  - het belang van de cliënt dit bepaaldelijk vordert
  - én eerst overleg met adv pij en, zo nodig, deken is gevoerd
- Regel 13: mededelingen over inhoud schikkingsonderhandelingen: nee, tenzij toestemming adv pij
- Verhouding tot substantiëringsplicht ex art. 111 lid 3 Rv

Gedragsregels 12 en 13

- Geen equivalent gedragsregels 12 en 13 in burgerlijk procesrecht
- Mag/moet rechter acht slaan op informatie die ism deze regels tot hem komt?
  - verschil in doel gedragsrecht voor advocaten – procesrecht
  - HR 2012: confraternele brief voorsnog niet in het geding gebracht? reken niet op begrip rechter

Overleggen stukken

- Regel 14:
  - tijdstip overleggen stukken: wederpij moet reactie zorgvuldig kunnen voorbereiden
  - overleggen pleitnota alleen als “alles” is bepleit
  - afschrift pleitnota wederpij na afloop
- Procesrechtelijke regels:
  - vaste termijnen voor indienen stukken in div. procesreglementen
  - maar nog belangrijker: beginsel van hoor en wederhoor
- Vraag naar doorwerking gedragsrecht in procesrecht doet zich niet voor

Berichten aan rechter

- Gedragsregel 15:
  - alleen schriftelijk
  - met gelijktijdige kopie aan adv wederpij
  - zo tijdig dat deze daarop kan reageren
  - niet meer nadat vonnis is gevraagd, tenzij toestemming adv wederpij
- Procesreglementen civ. dagv. zaken Rb / Hof:
  - schriftelijk
  - met kopie aan wederpij (wederpij mag bericht niet later dan rb ontvangen!)
  - rechter neemt geen kennis van berichten nadat vs is gevraagd, tenzij instemming wederpij

Berichten aan rechter

- Maar wat bij eiszijziging nadat vonnis is gevraagd? Alleen met instemming wederpartij?
- Vgl art. 130 Rv: zolang de rechter nog geen eindvonnis heeft gewezen is de eiser bevoegd zijn eis te wijzigen

Getuigen

- Gedragsregel 16:
  - lid 1: getuigen van wederpartij niet horen vóór verhoor
  - lid 3: maar geen beperkingen aan contact met eigen cliënt + personen in dienst van of in een bijzondere relatie staande tot de eigen cliënt
- Procesrecht: vrije bewijswaardering
  - NB 1: rechter vraagt naar voorbereiding getuige!
  - NB 2: uitgebreide inhoudelijke voorbesprekingen met eigen getuigen ook niet aan te raden!

Onttrekking advocaat

- Gedragsrecht: *“Adv. dient beslissing zo tijdig kenbaar te maken en de cliënt te wijzen op de te nemen stappen, dat de cliënt daarvan geen procedurele schade ondervindt.”*
- Landelijke procesreglementen civ. dagv. procedures rb /hof:
  - dmv schriftelijk bericht aan rb/hof
  - de adv heeft zijn cliënt over de gevolgen geïnformeerd
  - bij bericht aan rb/hof bevestigt adv dat hij deze verplichting is nagekomen

Conclusies raakvlak gedragsrecht-procesrecht

- Rechter dient zich in procesrechtelijke kwesties niets van gedragsregels aan te trekken
- Gedragsrecht heeft eigen functie naast procesrechtelijke regels
- Kan regel 12 inzake confraternele correspondentie/gesprekken niet vervallen? Regel 13 moet wel blijven

Raakvlakken gedragsrecht-materieel recht

- Verboden prijsafspraken: no cure no pay, pars quota litis: strijd met verordening, dus nietig (cliënt kan nietigheid inroepen)
Vzr. Den Haag 16 febr 2007, LJN AZ8717
- Gebruiken van derdengelden in strijd met bestemming: onrechtmatig jegens de rechthebbende, want in strijd met verordening (thans: Vafi)
- Wel altijd toetsen of overtreden gedragsrechtelijke norm strekt ter bescherming van geschonden belang (relativiteitseis)

Raakvlakken: aansprakelijkheid t.o. wederpij

- Optreden tegen ex-cliënt (handelen in strijd met regel 7 inz. conflicterend belang): in beginsel o.d. tegenover ex-cliënt
Pres. Rb. Den Haag 6 juni 1997
- Tuchtrechtelijke jur. inz. onnodig grievende uitlatingen t.o. wederpij of derde: referentiepunt voor maatsch. zorgvuldigheid uit art. 6:162 BW
- Het voeren van volstrekt kansloze procedures kán de tuchtrechtelijke grens die t.o.v. de wederpij geldt overschrijden (bij geen redelijk belang van eigen cliënt en nadeel voor de wederpij). Dan ook civielr. aansprakelijkheid van adv. jegens wederpij. Rb. Leeuwarden 2005
- Stel: adv wint procedure dankzij heimelijk (i.s.m. gedragsregel 36 lid 1) gemaakte opname van gesprek met wederpij. Adv aansprakelijk?

zorg t.o.v. de cliënt: recente ontwikkelingen in de tuchtrechtspraak

- HvD begrenst de *dominus litis*: advocaat mag wensen/instructies van zijn cliënt niet naast zich neerleggen (vgl. art 7:402 BW!)
- zorg voor de cliënt (vgl. art. 46 Adv.wet) krijgt meer gewicht: kwaliteit wordt minder terughoudend getoetst:
niet meer: “kennelijk onjuist”
wel: aansluiting bij overeenkomst van opdracht
“zorg die een goed opdrachtnemer betaamt” (vgl. 7:401 BW)

Zorg tov de cliënt

Vgl. HvD 16 dec. 2013, nr. 6728:

De vrijheid die een advocaat heeft om de zaak te behandelen wordt

“begrensd door de eisen die aan de advocaat als opdrachtnemer in de uitvoering van zijn opdracht mogen worden gesteld en die met zich brengen dat zijn werk dient te voldoen aan datgene wat binnen de beroepsgroep als professionele standaard geldt.”

Vraag: is er nog verschil met de civielrechtelijke norm (HR 9 nov. 1990, NJ 1991, 26):

“hetgeen verwacht mag worden van een redelijk bekwaam en redelijk handelend vakgenoot, onder gelijke omstandigheden”?

Invulling civielrechtelijke maatman-norm ahv gedragsrecht (1)

HR 1 nov 1991, NJ 1992, 121 en HR 14 mei 1993, 457:

HR verheft gedragsregel 24 lid 1 inz. verplichting tot overleg over toevoeging tot civielrechtelijke norm.

HR: civielrechtelijke norm niet strenger.

Invulling civielrechtelijke maatman-norm ahv gedragsrecht (2)

- HR 28 juni 1991, NJ 1992, 420 en lagere jurisprudentie:
Adv. kan er niet mee volstaan de handelingen te verrichten waarom de cliënt uitdrukkelijk verzoekt, maar dient zelfstandig te beoordelen wat voor de zaak van nut kan zijn en dient daarnaar te handelen.
- Doorwerking gedragsregel 8: plicht om belangrijke informatie en afspraken schriftelijk aan cliënt te bevestigen ter voorkoming van misverstand, onzekerheid of geschil.
Civielr. gevolg schending? Omkering bewijslast ten nadele adv?

Verschillen civielrechtelijke en tuchtrechtelijke aansprakelijkheid

- Tuchtrechtelijke aansprakelijkheid veronderstelt in beginsel schuld
- Civielrechtelijke aansprakelijkheid niet: art. 6:75 BW: toerekening tekortkoming ook mogelijk als tekortkoming voor rekening van schuldenaar komt (krachtens wet, rechtshandeling of in het verkeer geldende opvattingen)
- Vb: adv schakelt tijdens zijn vakantie een waarnemer in, die een beroepsfout begaat